

звуків, собственно заимствование и тому подобное, свидетельствующие о синтезе традиционных и специфических способов и средств деривации, преемственности и структурно-семантической моделированности номинации лиц в различных составляющих национального языка.

Ключевые слова: арго, номинация, способ словообразования, заимствование, субституция, словообразовательная модель.

Redko Ye. O. Types and Ways of Persons Nomination in Almsmen's (Nevly's) Argo of Slobozhanshchyna

This article deals with nominative person category in Almsmen's (Nevly's) Argo of Slobozhanshchyna in the context of interrelation of standard and sub-standard elements of national language. It is determined that in the mentioned above social dialect as the oldest argotic system nomina personalia is formed on the basis of Ukrainian word formation as well as through borrowing foreign lexical items and their adjustment to sound and morpheme sociolect structure. It is also defined main types and ways of persons nomination in almsmen's (nevly's) argo: affixation using literature, basilect and sociolect word-formative means on basis of Ukrainian and borrowed words, substitution of initial sounds, borrowings and so on. Also it is determined that a feature of analyzed sociolect is masking, caused not only by demands hiding own languages or lingual identification in the society, but also by territorial dialects and absence of emotional-expressive means in structure of argo lexical meanings peculiar for „old” argo. All this confirms synthesis of traditional and specific ways, means and mechanisms of derivation, as well as interrelation and structural-semantic model of persons nomination in different elements of national language.

Key words: argo, nomination, word formation way, borrowing, substitution, word formative model.

Стаття надійшла до редакції 28.11.2013 р.

Прийнято до друку 27.12.2013 р.

Рецензент – к. філол. н., доц. Мілева І. В.

О. В. Солодушко (м. Люблін, Польща)

УДК 811.161.2'373.23

**СЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЗООНОМЕНІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ
КЛИЧОК КОРІВ**

(на матеріалі, зібраному в селах Дніпропетровської області)

Огляд наукових, лексикографічних праць та досліджень у сфері українській зоонімії дозволяє говорити про те, що українська ономастика потребує ґрунтовного дослідження. Особливо це стосується опрацювання власних імен свійських тварин. З цієї теми нам пощастило знайти лише одну працю – монографію професора Михайла Сюська „З

народного джерела: карпатоукраїнський зоонімікон у контексті інших слов'янських (і неслов'янських) мов”, який зазначає, що в українському мовознавстві „відсутні ґрунтовні дослідження у сфері народної зоонімії як особливої ланки в системі української ономастики взагалі. Вона (його праця) є, по суті, першою спробою комплексного опрацювання сучасного українського зоонімікону як системного утворення, з огляду на що й цей клас онімів потребує докладної наукової інтерпретації” [Сюсько 2011: 7]. Автор аналізує імена всіх домашніх тварин – коней, корів, биків, кіз, собак, котів і навіть курей, які були зібрані ним на території чотирьох областей: Закарпатської, Чернівецької, Львівської та Івано-Франківської. Решта території України взагалі лишається недослідженою.

Мотивом написання цієї статті є дослідження імен домашніх тварин, зокрема корів, з метою збереження лінгвістичних та фольклорних надбань українського народу, зокрема Дніпропетровщини. Адже останні десятиліття у зв'язку зі зменшенням працездатного населення на селі критично скоротилося поголів'я худоби в домашніх господарствах. Але в культурі слов'ян, зокрема українців, корова завжди була годувальницею родини, джерелом добробуту, здоров'я й багатства, наприклад, у прислів'ях: *Корова в дворі – харч на столі; Корова в теплі – молоко на столі; Тяжко без корови, як взимку без кожуха; Дай, Боже, здоров'я вашій корові!; Пропала корова, пропало і здоров'я; Аби корова, а віршовка буде; Будь здорова, як корова, а плодюча, як земля.*

З українського фольклору розуміємо, що зазвичай люди ставилися до корови як до члена сім'ї, порівнювали з матір'ю: *Корові не тяжкі свої роги, а матері – свої діти; Кожна корова своє теля лиже; Пошануй худобу раз, а вона тебе десять раз пошанує.*

Про надзвичайну важливість корови для наших предків яскраво говорять зооніміони, або індивідуальні найменування тварин, які є предметом аналізу статті. Використаний тут матеріал був зібраний на теренах Дніпропетровської області (с. Роздори, с. Богданівка, с. Веселе Синельниківського району; с. Василівка, с. Всесвятське, с. Андріївка Новомосковського району; с. Петриківка, с. Лобойківка Петриківського району, с. Жовте П'ятихатського району, с. Червоний Маяк Солонянського району) протягом 2012 – 2013 років у приватних господарствах і на підставі спогадів довгожителів.

Основною номінативною особливістю для будь-якого зооніміона є характеристика тварини. Переважна більшість власників свійських тварин прагнули в ім'я закласти якусь яскраво виражену ознаку тварини, за якою її можна відрізнити від інших (масть, вигляд, поведінка тощо). Проте трапляються клички, мотиваційною ознакою яких є час народження тварини – пора року, місяць. А також існують відапелятивні зооніміони, ті, що походять від особових імен. Отже, клички тварин розподіляємо за такими семантичними ознаками: клички, мотивовані мастю (кольором) тварини; клички, мотивовані іншими особливостями зовнішнього вигляду тварини; клички, зумовлені характером,

поведінкою тварини; клички, зумовлені часом народження тварини; відантропонімії клички. Подібну класифікацію знаходимо в працях провідних славістів-ономастів (Михайло Сюсько [Сюсько 2011], Стефан Вархол [Stefan Warhoł 2009], Ванда Будішевська [Budziszewska 1994], Хуберт Гурнович [Górniewicz 1959] та ін.) для лексико-семантичної характеристики зоономенів.

Клички, мотивовані мастю (кольором) тварини

На території Дніпропетровщини, як і в більшості центральних, східних і південних регіонах України, протягом довгого часу найбільш поширеними були корови червоної степової породи [ЕГУ 1968: 110], які мають шерсть червоного кольору з різною інтенсивністю забарвлення, починаючи від темно-вишневого й закінчуючи рудим. У деяких тварин трапляються білі відмітини, розташовані в основному на голові, ногах, животі й вимені. Відповідно, червоний колір не становив характерну ознаку для надання імені. Крім того, ураховуючи, що досліджуваний регіон розділяють наддніпрянські та степові говори південно-східного наріччя і для найменування **червоного кольору** тут використовують російський відповідник ‘красный’, клички, які б мали корінь *червон-*, *черв-* відсутні. На позначення корови червоної масті, без плям і відтінків фіксуємо клички: *Краснушка* (ап. рос. *красный* ‘червоний’), *Чирва* (ап. ‘назви червоної масті в картковій колоді’), *Вишенька* (пестл., ап. ботан. ‘вишня’) – червона блискуча корова.

Коли господарі помічали, що тварина має дещо інший відтінок, ніж звичайна червона степова порода, зокрема **рудого кольору**, використовували такі клички, як-от: *Руда* – червоно-жовта, руда корова, *Рижка* (ап. рос. *рыжий* ‘рудий, помаранчевий’) – червоно-жовта або руда корова, *Білка* (ап. зоол.) – руда корова, *Белка* (ап. рос. зоол. *белка* ‘білка, вивірка’) – коричнева, руда корова, *Рябіна* (ап. рос. ботан. *рябина* ‘горобина’) – червона, жовто-червона корова.

На позначення корови **чорного кольору** є досить багато імен. Це доводить те, що чорних корів або корів з чорними відтінками було небагато, і тому чорне забарвлення стало мотиваційною ознакою для називання: *Чорна*, *Чорнушка*, *Чорнуха*, *Чернушка* (ап. рос. *чёрный* ‘чорний’) – повністю чорна корова, *Циганка* (ап. націон.) – чорна, подібна до циганки корова, *Галочка* (зменш.-пест. ап. зоол. ‘галка’) – чорна корова (птах *Галка* має переважно сріблясто-чорне забарвлення, проте „у фольклорі назва виступає традиційним порівнянням на означення чорного кольору” [Жайворонок 2006: 129]), *Муха* (ап. зоол.) – чорна корова, подібна до кольору мухи, *Гайдарка* (ап. діал. гайдар ‘вівчар’) – чорна корова з білим животом.

Корів білого або сірого кольору на досліджуваній території виявлено не було, а назви *Біла*, *Белая*, *Белка* (ап. рос. *белый* ‘білий’), *Білуга* (ап. зоол. морська риба білого відтінку) використовували й використовують донині для називання тварини **рябої масті** з переважанням білого кольору або великими білими плямами. Також цю

кличку (ап. зоол. рос. *белка* ‘білка, вивірка’) часом носять червоні корови з білим животом та шиєю; червоні корови, що мають велику білу пляму вздовж шиї, чим схожі за виглядом до білки звичайної.

Рябе, строкате забарвлення корів також яскраво передають такі клички, як-от: *Ряба, Рябуха, Рябка, Рябуша* (ап. ‘рябий’) – строката червоно-біла або чорно-біла корова; корова червона або чорна з білим животом; корова будь-якої масті з плямами на хребті, або нозі, або животі іншого кольору; корова з хвостом іншого кольору. Зоономен *Рябіна* (ап. ‘рябий’) теж використовується господарями, щоби передати строкату масть своєї улюблениці. *Березка* (ап. ботан. ‘береза’) – ряба, строката корова, червона або чорна з білими плямами, *Бєрѣзка* (зменш., ап. рос. ботан. *берѣза* ‘береза’) – чорно-біла корова, *Пятнашка* (зменш.-пестл., ап. рос. пятно ‘п’ятно, цятка’) – ряба корова чорного або рудого кольору з білі плями, *Ряска* (ап. ботан.) – червона корова в рясні білі цятки на животі або спині. Корови, що мають плями або цятки різного розміру на лобі білого кольору, зазвичай отримують клички *Зорька* (ап. ‘зоря’), *Зірка, Лиса, Лиска* (ніби лиса на голові, без забарвлення).

Клички, мотивовані іншими особливостями зовнішнього вигляду тварини

За ознаками, що належать до візуальних відчуттів, переважають клички позитивного лексико-семантичного забарвлення. Так, найчастіше хазяйки такі риси, як привабливість, краса кладуть в основу клички своєї улюблениці – *Красава, Красавка, Красавиця* (ап. рос. *красавица* ‘красуня, гарна жінка’), *Красотка* (ап. рос. ‘красива дівчина’), *Красуля, Красуня*. Згадані імена утворені за допомогою додавання різних зменшувально-пестливих суфіксів до спільнослов’янського кореня **kras-* зі значенням ‘краса’.

Головним символом краси в народній творчості були квіти [Жайворонок 2006: 280]. Тож люди переносили назви улюблених рослин (квітів, плодів) на клички шанованої в господарстві тварини. Фіксуємо такі відапелятивні зоономени: *Квітка, Квіточка* (пестл., ап. ‘квітка’) – корова гарна, красива; *Роза* (ап. рос., ботан. *роза* ‘троянда’), *Фіалка, Ромашка, Гвоздичка* (пест., ап. ботан. ‘гвоздика’) – красива як квітка, зазвичай червона, корова. Сюди також можна долучити групу кличок – метафор, утворених від пестливих форм назв дерев, кущів (та їх плодів), які люди вважали красивими, стрункими, гарними: *Ялинка, Йолочка* (ап. рос. ботан. *ёлочка* ‘ялинка’), *Берізка* (ап. ботан ‘берізка польова, в’юнок польовий’), *Сосенка* (пест., ап. рос. ботан. *сосенка* ‘сосонка’), *Березка, Вишенька, Ягідка, Калинка, Яблунька, Черешенька, Абрикоска* (пестл., ап. рос., ботан. *абрикоса* ‘абрикос’), *Грушка, Сливка, Малинка*. До групи з мотиваційною ознакою – зовнішній вигляд тварини – зараховуємо й утворені від назв птахів клички: *Ластівка* (у фольклорі ‘вживається як ласкава назва дівчини або жінки’ [Жайворонок 2006: 329]), *Ласточка* (ап., рос. ‘ластівка’), *Зозуля, Кукушка* (ап., зоол., рос. ‘зозуля’), *Чайка, Іволга* – красива (незалежно від кольору) корова. А також *Ізумрудка* (ап.

геол. 'ізуруд, смарагд') – надзвичайно красива й цінна корова, *Кукла* (ап. рос. 'лялька') – невеличка красива корова. Невеличким за розміром коровам люди давали ще й такі клички: *Перепілка*, *Грудочка*, *Золушка* (рос. ім'я героїні однойменної казки 'Попелюшка'), *Манюня* (змен.-пестл., ап. 'малий').

Безрога – корова, що має надзвичайно малі роги або один чи два зламані роги. *Жила* (ап. жила, сухожилля) – міцна, жилава (мускуліста) корова, корова-годувальниця.

Сливка (ап. ботан. 'слива') – форма очей подібна до плодів сливи угорки.

Клички, зумовлені характером, поведінкою тварини

Цей різновид кличок теж представлений одиницями позитивного характеру, що черговий раз підтверджує прихильне ставлення людини до тварини. *Господиня* – корова акуратна, важна, поводить себе як господиня двору, *Любава* (жіноче ім'я, від *люб*-'любов' [Скрипник, Дзятківська 2005: 154]) – лагідна, делікатна корова, здатна ніжно проявляти свою любов до господарів, *Голубка* (, ...ласкаве звертання до жінки, символ добра, чистоти, незлобивості...") [Жайворонок 2006: 143]) – лагідна, добра корова, *Мазуха* – ніжна корова, що полюбляє лизати господарів язиком (ап. 'мазати, мазь'), *Мудра* – розумна, спокійна корова, *Ласунка* – ласкава, лагідна корова, любить ласощі, *Лада* (асоціюється ім'я з поняттями 'лад, злагода') – мила, спокійна корова, *Рада* – корова, що має веселий, радісний характер, *Рибка* (зменш.-пестл., ан. зоол. 'риба') – лагідна, ніжна корова (у народній творчості „...вживається як пестливе звернення до коханої дівчини/жінки” [Жайворонок 2006: 499]).

Клички, зумовлені часом народження тварини та способом появи

Згідно із досліджуваними матеріалами відомих лінгвістів-онوماстів мотивацією кличок, зумовлених часом народження, буває пора року, місяць, день тижня й відрізки добового відліку. Проте, аналізуючи зібраний нами матеріал, бачимо, що селяни Дніпропетровської області використовували для називання переважно місяць народження тварини: *Лютка* (від 'лютий') – народжена в лютому місяці, *Фея* – корова, народжена в лютому (назва в господаря асоціюється зі словом 'февраль', російськомовною назвою другого місяця року), *Березка* також використовують для називання корови, народженої в березні, *Марта* – корова, народжена в березні (рос. *март* 'березень'), *Травка* – корова, народжена в травні, *Мая*, *Майка* – корова, народжена в травні (рос. *май* 'травень'), *Юлька* – корова, яка народилася в липні (рос. *июль* 'липень'), *Весна* – корова, народжена навесні. *Ночька* (пестл., ап. рос. *ночь* 'ніч') – народжена вночі, *Зорька* (зменш., ап. 'зоря') – корова, народжена рановранці, на зорі, *Росина* (ап. гідр. 'роса') – корова, народжена вранці, саме в той час, коли випадає роса.

Такі зоономени, як: *Лютка, Квітка, Марта, Майка, Мая, Березка* – асоціюються в населення з місяцем народження корови, є найбільш улюбленими, найчастіше вживаними й трапляються в усіх населених пунктах, де збирали матеріал. Решту кличок цієї групи використовують рідко і є, здебільшого, творчістю окремих господарів. Тож, аналізуючи семантичну зумовленість імен тварин доходимо висновку, що більшість телят народжувалося в першій половині року, і весна була найбажанішим часом для появи на світ і вигодовування тварин. *Найдьона* (ап., рос. *найти* ‘найти/знайти’), *Найда* (ап. розм. ‘знайтися’ в значенні ‘народитися’ [СУМ, 3: 648]) – корова, яка народилася.

Відантропоніміїні клички

На початку статті наведені прислів'я, за якими корова порівнюється з матір'ю. Надання корові особових імен, або точніше – їх народнорозмовних варіантів – також свідчить, що корову наші предки сприймали як члена родини: *Анюта, Нюрка* (зменш.-пестл., ‘Анна/Ганна’), *Ванда* (від імені письменниці Ванди Василевської), *Веста* (ім'я богині в Давньому Римі), *Дашка* (зменш., рос. *Дарья* ‘Одарка’), *Дуся* (зменш.-пестл. від ‘Євдокія, Явдоха’), *Зойка* (пестл. ‘Зоя’), *Тіна, Лада, Лайма; Машика, Манька, Манушка* (зменш.-пестл., розм. ‘Марія’), *Роланда, Соня* (зменш.-пестл. ‘Софія’), *Юлька* (зменш., розм. ‘Юлія’), *Феня* (зменш.-пестл. від імен ‘Феона, Феодотія, Феодосія, Векла/Текла’), *Яна*.

Серед проаналізованих кличок фіксуємо кілька зооніміїних одиниць, що належать до різних мотиваційних груп, як-от: *Березка, Белка, Квітка, Зорька, Рябіна, Юлька*. Це явище пояснюється тим, що вони утворені від різних апелятивних основ або від апелятивів, що мають кілька значень (наприклад, лексема ‘березка’ – це зменшено-пестлива форма від назви дерева ‘береза’, назва рослини ‘березки польової’ та подібна до звучання з назвою третього місяця ‘березня’), тому трактується людьми по-різному і, відповідно, є різною мотиваційною підставою для найменування тварини.

Отже, проведене дослідження уможливило твердження, що зібрані зоономени досить легко семантизуються. Вони не виникають безпідставно, а ґрунтуються на певній мотиваційній основі, відбивають світогляд людини та її природний процес пізнання світу. Це говорить про глибоку свідомість українського народу, його тісний зв'язок та асоціативність з природою й навколишнім світом.

Скорочення

ап. – апелятив; ботан. – ботанічна лексика; геол. – геологічна лексика; гідр. – гідрологічна лексика; зменш.-пестл. – зменшено-пестлива форма слова; зоол. – зоологічна лексика; розм. – розмовна лексика; рос. – російська мова

Література

ЕГУ 1968 – Економічна географія Української РСР / за ред. О. С. Короїда, А. М. Григор'єва. – 2-е вид., перероб. і доп. – К. : Вид-во

Київ. ун-ту, 1968. – 244 с.; **Жайворонок 2006** – Жайворонок В. Знаки української етнокультури : словник-довідник / В. Жайворонок. – К. : Довіра, 2006. – 703 с.; **Макарчук 2004** – Макарчук С. А. Етнографія України : навч. посіб. / С. А. Макарчук. – Л. : „Світ”, 2004. – 520 с.; **Номис 1993** – Номис М. Українські приказки, прислів'я і таке інше / уклад М. Номис. – К. : Либідь, 1993. – 768 с.; **Скрипник, Дзятківська 2005** – Скрипник Л. Г. Власні імена людей : словник-довідник / Л. Г. Скрипник, Н. П. Дзятківська ; за ред. В. М. Русанівського. – К. : Наук. думка, 2005. – 334 с.; **СУМ** – Словник української мови : в 11 т. – К. : Наук. думка, 1970 – 1980. – Т. 1 – 11; **Сюсько 2011** – Сюсько М. І. З народного джерела: карпатоукраїнський зоонімікон у контексті інших слов'янських (і неслов'янських) мов / М. І. Сюсько. – Ужгород : Гражда, 2011. – 272 с.; **Stefan Warhoł 2009** – Stefan Warhoł. Słownik etymologiczno-motywacyjny słowiańskiej zoonimii ludowej / Stefan Warhoł. – Lublin : Wydaw. UMCS, 2009. – Т. II. – 296 s.; **Stefan Warhoł 2003** – Stefan Warhoł. Etnogeneza słowian w świetle słowiańskiej tradycyjnej zoonimii ludowej / Stefan Warhoł // Folio onomastica croatia. – 2003 – 2004. – Т. 12 – 13. – S. 559 – 572; **Górniewicz 1959** – Górniewicz Hubert. Zawołanie zwierząt domowych w Sztumskim / Hubert Górniewicz // Onomastyka. – 1959. – S. 459 – 462; **Budziszewska 1994** – Budziszewska Wanda. Imiona bułgarskich zwierząt domowych / Wanda Budziszewska // Onomastica 39. – 1994. – Cz. 2. – S. 205 – 228.

Солодушко О. В. Семантичний аналіз зоономенів на позначення кличок корів (на матеріалі, зібраному в селах Дніпропетровської області)

Оглядову статтю присвячено важливій проблемі сучасної лінгвістичної науки – народній зоонімії. Особливу увагу приділено дослідженню особливостей виникнення й функціонування кличок корів в українській мові, оскільки ця проблема ще не достатньо розроблена в українському мовознавстві. Проаналізовано елементи народної творчості – прислів'їв та приказок, які виразно засвідчують значення домашньої тварини – корови – для українського селянина.

На конкретному ілюстративному матеріалі класифіковано клички корів за семантичним поділом, зазначено мотивацію їхнього функціонування. Джерельну базу дослідження становлять 107 зоономенів, які вживали й уживають з різною частотністю на території Дніпропетровської області України (усього десять сіл). Фактичний матеріал записано від людей, які сьогодні утримують корів, і тих, хто мав цю домашню тварину в минулому.

Доведено, що найчисельнішу групу становлять клички корів, мотивовані мастю цієї тварини, – 33 лексеми, а також клички, мотивовані іншими особливостями, пов'язаними із її зовнішнім виглядом – 41 лексема. Окрему частовживану групу становлять відособові клички корів і клички, зумовлені датою народження тварини, зокрема місяцем.

Зосереджено увагу на зоономенах з подвійною мотивацією. Власник уживає такі клички залежно від свого асоціативного сприйняття. Зокрема, значення зоономена *Квітка* більшість респондентів асоціюють або з частиною рослини, що виростає на кінці стебла й вирізняється приємними пахощами, або з другим весняним місяцем – „квітнем”.

Віднайдено та з'ясовано додаткові значення кличок корів в українській етнокультурі. Установлено, що ознаки ментальності народу позначено не лише на звичаях, традиціях, а й на поведінці людини в побуті, що особливо виразно простежуємо на прикладі кличок корів. Зоономени по-особливому відбивають образну картину світу українського народу.

Ключові слова: ономастика, відапелятивні зоономени, зоонімія, клички корів, семантичний аналіз, українська етнокультура.

Солодушко О. В. Семантический анализ зоономенов на примере кличек коров (на материале, собранном в селах Днепропетровской области)

Обзорная статья посвящена важной проблеме современной лингвистической науки – народной зоонимии. Особое внимание уделено исследованию особенностей возникновения и функционирования кличек коров в украинском языке, поскольку эта проблема еще не достаточно освещена в украинском языкознании. Проанализированы элементы народного творчества – пословицы и поговорки, которые определенно свидетельствуют о значении домашнего животного – коровы – для сельских жителей Украины.

На конкретном иллюстративном материале классифицированы клички коров по семантическому разделению, указано мотивацию их функционирования. Источниковая база исследования составляет 107 зоономенов, употреблявшихся и употребляющихся с разной частотой на территории Днепропетровской области Украины (всего десять сел). Фактический материал услышан и записан от людей, которые сегодня держат коров, и тех, кто имел это домашнее животное в прошлом.

Доказано, что самую многочисленную группу составляют клички коров, мотивированные мастью животного, – 33 лексема, а также другими особенностями, связанными с ее внешним видом, – 41 лексема. Отдельную часто употребляемую группу составляют отаппелятивные клички и клички, обусловленные датой рождения животного, в частности месяцем. Сосредоточено внимание на зоономенах с двойной мотивацией. Владелец использует такие клички в зависимости от своего ассоциативного восприятия. На пример, значение зоономена *Квітка* большинство респондентов ассоциируют его с частью растения, произрастающего на конце стебля и отличающегося приятными ароматами, либо со вторым весенним месяцем апрелем (укр. „квітень”).

Найдены и выяснены дополнительные значения кличек коров в украинской этнокультуре. Установлено, что признаки ментальности

народа сказываються не только на обычаях, традициях, но и на поведении человека в быту, и даже особенно отчетливо прослеживаются на примере кличек коров. Зоономены по-особому отражают образную картину мира украинского народа.

Ключевые слова: ономастика, отаппелятивные зоономены, зоонимия, клички коров, семантический анализ, украинская этнокультура.

Solodushko O. V. Semantic analysis of the zoonyms in the example of the cow pet names (using material collected in the villages of Dnipropetrovsk region)

The article is devoted to the important problem of modern linguistic science about folk zoonyms. Particular attention is paid to the study of the origin and functioning of the proper cow names in the Ukrainian language, because this problem is not well developed in the Ukrainian linguistics. There was analyzed the elements of folk art – proverbs that clearly say about the value of the cow for Ukrainian villagers.

There are classified the proper cows names according to semantic division, described the motivation of their functioning using the illustrative material. The source base is 107 zoonyms which were used and are used with varying frequency in the Dnipropetrovsk region in Ukraine (altogether ten villages). The actual material is noted from people who keep cows today and who had them in the past.

It is proved that the most numerous group consists of the proper names motivated by the animal hair color – 33 lexemes and cow names motivated other features related to the animal appearance - 41 lexemes. The appellative names and names motivated by the date of animal birth, in particular the month, are often used the same. The attention is focused on zoonyms with dual motivation. The cow owners use these names based on their associative perception. For example, the meaning of the zoonym ‘Квітка’ is associated for the majority of respondents with a part of the plant, that grows at the end of the stem and has pleasant aroma, or – with the second month of spring April (ukr. ‘квітень’).

There are found additional meaning of the proper cow names in Ukrainian ethnic culture, including folklore, in the article. It was determined that the signs of the mentality of the people affect not only to the customs, traditions, but to human behavior at everyday life. That is most clearly illustrates by the example the cows names. Zoonyms show the image of the world of the Ukrainian people in a special manner.

Key words: onomastics, appellative zoonyms, the study of zoonyms, cow pet names, semantic analysis, Ukrainian ethnic culture.

Стаття надійшла до редакції 29.11.2013 р.

Прийнято до друку 27.12.2013 р.

Рецензент – к. філол. н., доц. Ніколаєнко І. О.